

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет кораблебудування

імені адмірала Макарова

Херсонська філія НУК

О. В. ПУЛЯНОВИЧ, К. В. ПАРСЯК

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи з дисципліни

**"ЕКОНОМІКА ТОРГОВЕЛЬНОГО
ПІДПРИЄМСТВА"**

Рекомендовано Методичною радою НУК

Миколаїв • НУК • 2018

УДК 658(076)

П 88

Автори: О. В. Пулянович, канд. екон. наук, доцент;

К. В. Парсяк, канд. екон. наук

Рецензент В. В. Горлачук, д-р екон. наук, професор

Рекомендовано Методичною радою НУК

Пулянович О. В.

П 88 Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни "Економіка торговельного підприємства" / О. В. Пулянович, К. В. Парсяк. – Миколаїв : НУК, 2018. – 52 с.

Наведено загальні відомості про дисципліну, зміст лекційних занять, перелік контрольних питань, перелік завдань для самостійної роботи студентів, поточний та підсумковий модульний контроль успішності, а також список рекомендованої літератури.

Призначено для студентів денної та заочної форм навчання третього курсу, що навчаються за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти галузі знань 07 – "Управління та адміністрування", спеціальність 076 – "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність", освітньо-професійна програма "Бізнес і приватне підприємництво".

УДК 658(076)

© Пулянович О. В., Парсяк К. В., 2018

© Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова, 2018

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні базових знань про закономірності, принципи й особливості економіки торговельного підприємства.

1.2. Завданням вивчення дисципліни є вивчення новітніх методів і засобів планування роздрібного товарообороту, формування цінової політики підприємства, планування формування і розподілу прибутку тощо.

1.3. Предметом вивчення дисципліни є сукупність методів та прийомів оцінювання стану та можливостей ефективної діяльності торговельного підприємства для формування високого рівня його конкурентоспроможності з метою завоювання міцних позицій на ринку.

1.4. Перелік знань, умінь, навичок після вивчення дисципліни. Студенти повинні:

- набути глибоких теоретичних знань з питань економічного механізму, стратегії і тактики діяльності торговельних підприємств у сучасних умовах господарювання;

- опанувати методику розробки та реалізації завдань управління господарсько-фінансовою діяльністю торгового підприємства, аналізу і планування окремих показників діяльності підприємства та його діяльності в цілому;

- оволодіти навичками творчого, критичного погляду на діючий економічний механізм торговельного підприємства та розробки обґрунтованих пропозицій щодо його вдосконалення;

- набути навичок оцінки соціально-економічної ефективності та наслідків управлінських рішень, що приймаються.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план вивчення дисципліни "Економіка торговельного підприємства" студентами денної та заочної форм навчання третього курсу галузі знань 07 – "Управління та адміністрування", спеціальність 076 – "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" наведений у табл. 1.

Таблиця 1

Тематичний план вивчення дисципліни
"Економіка торговельного підприємства"

Назва змістових модулів і тем дисципліни	Кількість годин							
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
	Разом	у тому числі			Разом	у тому числі		
		Лекції	Практична робота	Самостійна робота		Лекції	Практична робота	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1. Торговельні підприємства в системі ринкових відносин								
Тема 1. Предмет, завдання та зміст курсу	12	2	2	8	14	4	4	12
Тема 2. Економічна сутність, соціально-економічні форми, роль і значення торгівлі в господарському комплексі країни й ринку	12	2	2	8	14			12
Тема 3. Суб'єкти торговельної діяльності та організаційно-економічні умови їх діяльності	18	4	4	10	16			14

Продовж. табл. 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1. Торговельні підприємства в системі ринкових відносин								
Тема 4. Обсяги продажу підприємств торгівлі	18	4	4	10	16			14
Разом за змістовим модулем 1	60	12	12	36	60	4	4	52
Модуль 2. Особливості формування економічних ресурсів торгових підприємств та їх оцінка								
Тема 5. Основні фонди торговельних підприємств та ефективність їх використання	28	4	4	20	28	4	4	26
Тема 6. Оборотні засоби торговельних підприємств та ефективність їх використання	28	4	4	20	28			26
Тема 7. Персонал та оплата праці робітників торговельного підприємства	34	6	6	22	34			30
Разом за змістовим модулем 2	90	14	14	62	90	4	4	82
Модуль 3. Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності торговельних підприємств								
Тема 8. Витрати торговельних підприємств	26	6	6	14		4	4	20
Тема 9. Основи ціноутворення в торгівлі	20	4	4	12				20
Тема 10. Результати торговельної діяльності підприємства та їх оцінка	22	4	4	14				22
Тема 11. Ефективність діяльності торговельних підприємств	22	5	5	12				20
Разом за змістовим модулем 3	90	19	19	52	90	4	4	82
Разом з дисципліни	240	45	45	150	240	12	12	216

3. ЗМІСТ ТЕМ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Торговельні підприємства в системі ринкових відносин

Тема 1. Предмет, завдання та зміст курсу. Економіка торговельного підприємства як галузева економічна наука. Розвиток "Економіки торговельного підприємства" як освітньої і наукової дисципліни. "Економіка торговельного підприємства" як комплекс знань в частині економіки, організації та управління підприємницькою діяльністю торгових організацій в ринкових умовах.

Джерела інформації: [3, с. 6–10]; [5, с. 7–18]; [6, с. 14–18].

Тема 2. Економічна сутність, соціально-економічні форми, роль і значення торгівлі. Внутрішня торгівля як сфера національної економіки.

Форми товарообміну. Торгівля товарами народного споживання як форма товарного обігу, її особливості. Основні функції торгівлі. Торгівля й процес грошового обігу. Вплив торгівлі на виробництво й споживання.

Оптова торгівля: її характеристика, роль, функції. Роздрібна торгівля: її характеристика, роль, функції.

Джерела інформації: [5, с. 18–41, с. 48–60]; [6, с. 14–47].

Тема 3. Суб'єкти торговельної діяльності та організаційно-економічні умови їх діяльності. Типологія суб'єктів торговельної діяльності за різними класифікаційними ознаками. Особливості створення та економічні засади функціонування торговельних підприємств в Україні.

Права та обов'язки суб'єктів торговельної діяльності. Економічні умови функціонування торговельних підприємств.

Напрями та види діяльності торговельного підприємства.

Джерела інформації: [4, с. 60–70]; [5, с. 7–26]; [6, с. 56–61].

Тема 4. Обсяги продажу підприємств торгівлі. Показники товарообороту роздрібної торгівлі та їх економічна характеристика. Роль товарообороту в економіці країни.

Асортиментна політика підприємства роздрібної торгівлі і методичні основи формування асортименту товарів. Межі доцільної діяльності підприємства роздрібної торгівлі.

Товарооборот оптової торгівлі, його суть, види, економічна характеристика. Класифікація товарообороту оптової торгівлі. Межі доцільної діяльності підприємства оптової торгівлі.

Джерела інформації: [4, с. 28–57]; [5, с. 70–89]; [6, с. 61–83].

Модуль 2

Змістовий модуль 2. Особливості формування економічних ресурсів торгових підприємств та їх оцінка

Тема 5. Основні фонди торговельних підприємств та ефективність їх використання. Основні фонди торговельних підприємств. Структура і класифікація основних фондів. Облік та оцінка основних фондів підприємства.

Знос основних фондів, його сутність та причини. Амортизація основних фондів підприємства та її економічна сутність.

Показники стану і руху основних фондів підприємства.

Показники ефективності використання основних фондів торгівлі.

Джерела інформації: [2, с. 252–273]; [4, с. 75–90]; [5, с. 123–146].

Тема 6. Оборотні засоби торговельних підприємств та ефективність їх використання. Сутність, склад і структура оборотних коштів торговельних підприємств. Класифікація оборотних активів торговельних підприємств.

Поняття й економічна сутність товарних ресурсів і товарних запасів, джерела їх утворення. Класифікація товарних запасів.

Нормування товарних запасів. Методи контролю товарних запасів. Забезпеченість товарними ресурсами: аналіз товарних запасів.

Оцінка оборотності товарів, аналіз товарного забезпечення. Визначення потреби торгового підприємства в оборотних коштах.

Показники ефективності використання оборотних коштів. Шляхи прискорення товарообігу.

Джерела інформації: [2, с. 273–292]; [4, с. 28–57]; [6, с. 83–102].

Тема 7. Персонал та оплата праці робітників торговельного підприємства. Особливості праці в підприємствах торгівлі. Характеристика трудових ресурсів торговельного підприємства.

Поняття, показники та методи оцінки продуктивності праці робітників торговельного підприємства. Фактори, що визначають продуктивність праці на підприємствах торгівлі.

Форми і системи оплати праці та матеріальне стимулювання на підприємствах торгівлі.

Аналіз використання персоналу торговельного підприємства. Планування показників з праці торговельного підприємства.

Джерела інформації: [2, с. 210–252]; [4, с. 90–106]; [5, с. 107–123]; [6, с. 102–122].

Модуль 3

Змістовий модуль 3. Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності торговельних підприємств

Тема 8. Витрати торговельних підприємств. Економічна природа поточних витрат торговельного підприємства, їх класифікація та складові.

Показники, що характеризують поточні витрати та витрати обігу торговельного підприємства, особливості їх розрахунку в торгівлі та її підгалузях.

Фактори, що обумовлюють обсяг та рівень поточних витрат торговельного підприємства.

Методика та послідовність аналізу поточних витрат торговельного підприємства. Методи обґрунтування плану витрат обігу торговельного підприємства в цілому та за окремими групами витрат.

Джерела інформації: [4, с. 136–151]; [5, с. 185–200]; [6, с. 178–198].

Тема 9. Основи ціноутворення в торгівлі. Ціни і ціноутворення в умовах ринку. Функції ціни, їх взаємозв'язок.

Система цін. Види цін. Модель ціни. Склад і структура ціни: витрати та їх роль у формуванні ціни. Цінова політика підприємства. Стратегії ціноутворення на підприємстві.

Ціна на споживчі товари. Якість товару і його ціна.

Торгова націнка як компонент ціни. Визначення торгових націнок. Економічне обґрунтування торговельних надбавок.

Джерела інформації: [5, с. 200–211]; [7, с. 169–182].

Тема 10. Результати торговельної діяльності підприємства та їх оцінка. Сутність, функції та значення прибутку торговельного підприємства. Джерела його утворення.

Вихідні передумови та методика аналізу прибутку торговельного підприємства. Методика обґрунтування прибутку на плановий період.

Системи оподаткування торговельного підприємства. Аналіз та планування податкових платежів.

Планування формування та розподілу чистого прибутку торговельного підприємства.

Джерела інформації: [4, с.136–151]; [5, с. 185–200]; [6, с. 178–198].

Тема 11. Ефективність діяльності торговельних підприємств. Поняття ефекту та ефективності. Показники ефективності діяльності торговельного підприємства.

Сутність конкурентоспроможності підприємства. Її порівняльний та часовий характер. Фактори, що визначають конкурентоспроможність торговельного підприємства на споживчому ринку.

Оцінка конкурентоспроможності конкретного торговельного підприємства.

Обґрунтування заходів щодо зміцнення конкурентоспроможності торговельного підприємства.

Джерела інформації: [8, с.171–201]; [5, с. 200–211]; [6, с. 198–204].

4. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Знання, які студент здобув самостійно, завдяки власному досвіду, думкам і діям, будуть насправді міцними. Саме тому вища школа поступово, але неухильно переходить від передачі інформації до керівництва навчально-пізнавальною діяльністю, до формування у студентів навичок самостійної творчої роботи.

Самостійна (позааудиторна) робота студентів полягає в опрацюванні лекційного матеріалу, підготовці до семінарських занять, підготовці доповідей і рефератів, вивченні статистичних матеріалів і законодавчих актів, додаткової літератури. Самостійна робота будується на основі використання методичних матеріалів до семінарських занять, які містять питання і завдання по кожній темі. Домашні завдання формуються на основі підручників і навчальних посібників. У процесі самостійної роботи студенти виконують індивідуальні завдання по окремих розділах курсу.

Самостійна робота студентів – це засіб підвищення якості підготовки фахівців за допомогою кращого засвоєння певного обсягу знань і формування вміння самостійно поповнювати ці знання. Вона пов'язана з великою кількістю видів навчальної діяльності.

Метою самостійної роботи студентів є оволодіння фундаментальними знаннями, професійними вміннями і навичками діяльності по профілю, досвідом творчої, дослідної діяльності.

До самостійної роботи студентів при вивченні даного курсу відносяться:

а) робота на лекції: конспектування, складання або стеження за планом читання лекції, опрацювання конспекту лекції, доповнення конспекту рекомендованою літературою;

б) самостійне вивчення окремих тем та питань на основі рекомендованої навчальної літератури;

в) реферування літератури;

г) анотування книг, статей;

д) поглиблений аналіз науково-методичної літератури, виконання завдань пошуково-дослідницького характеру;

е) участь у науково-дослідницькій роботі студентів, у роботі студентських наукових конференцій: підготовка доповідей, рефератів, тез, статей;

ж) використання банків комп'ютерних даних;

з) підготовка відповідей на контрольні питання;

к) підготовка до підсумкового модульного контролю (ПМК).

Згідно з навчальним планом самостійна робота студентів з дисципліни "Економіка торговельного підприємства" становить 150 годин – це майже 2/3 загального обсягу часу, відведеного на вивчення дисципліни. Така кількість годин дає можливість розвивати пізнавальну активність, формувати самостійність як рису особистості, здатність до творчого розв'язання сучасних виробничих завдань, уміння приймати рішення.

Перелік завдань для самостійної роботи студентів

1. Роль та місце економічної науки в становленні і розвитку ринкових відносин.

2. Сутність торгівлі з точки зору підприємництва.

3. Нормативні правові акти, що регламентують діяльність підприємства торгівлі.

4. Тенденції роздрібного товарообігу в Україні за обсягом і структурою.

5. Вплив амортизаційної політики на оновлення основних фондів підприємства торгівлі.

6. Проблеми оптимізації торговельних запасів підприємства.

7. Вибір форм і систем оплати праці на торговельних підприємствах.

8. Обґрунтування та вибір стратегії зниження поточних витрат на торговельних підприємствах України.

9. Франкування цін.

10. Фактори формування прибутку торговельного підприємства в ринкових умовах.

11. Обґрунтування та вибір стратегії підвищення ефективності діяльності на торговельних підприємствах України.

Підготовка самостійних робіт в рамках модуля здійснюється таким чином: використовуючи одержані рекомендації викладача і методичні посібники, студент у домашніх (позааудиторних) умовах готує самостійну роботу і здає її викладачу в позначені терміни. Для підготовки самостійної роботи студент одержує завдання (вимоги за модулем), в якому описується характеристика модуля, зокрема кінцеві навчальні результати, ключові проблеми, організація роботи, варіанти завдань, вимоги до виконання, оцінка результатів.

Окрім лекційного матеріалу слід вивчати матеріали індивідуальної та самостійної тематик, використовуючи рекомендовану основну і додаткову літературу. Якщо виникають окремі непорозуміння, то потрібно звернутися за консультацією до викладача.

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Як методичне забезпечення використовуються підручники, конспект лекцій і методичні вказівки до виконання практичних робіт, методичні вказівки до виконання самостійної та індивідуальної робіт. Крім традиційних паперових носіїв, підручники, конспект та методичні вказівки використовуються в електронному вигляді. При проведенні лекцій може використовуватися мультимедійний проектор. Для поглибленого вивчення дисципліни рекомендується систематичне опрацювання фахових журналів і використання ресурсів Інтернет.

З метою роз'яснення найбільш складних питань дисципліни та підвищення якості виконання індивідуального завдання слід проводити групові та індивідуальні консультації за розкладом кафедри.

Під час проведення контрольних заходів рівень засвоєння матеріалу змістових модулів оцінюється шляхом написання контрольних робіт та їх захисту.

6. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Модульний контроль є невід'ємною частиною кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Основна його мета – підвищення якості вищої освіти за рахунок створення умов для систематичної планомірної роботи студента протягом усього семестру і надання можливості вивчення та контролю засвоєння теоретичного і практичного матеріалу навчальних дисциплін окремими частинами, які називаються "модуль".

Модуль складається з одного чи декількох логічно завершених розділів дисципліни, зміст яких розглядається під час різних видів навчальних занять (лекцій, практичних занять, семінарів, самостійної роботи студентів).

При вивченні дисципліни студентам рекомендується використовувати основну та додаткову літературу, конспект лекції, а також джерела з мережі Internet.

Навчальний процес вивчення дисципліни складається з 8 модулів. При вивченні дисципліни проводиться поточний та підсумковий модульний контроль.

Поточний контроль

Поточний контроль охоплює:

- якість роботи на практичних заняттях;
- пропуски лекційних та практичних занять.

Кількість залікових балів за роботу на практичних заняттях встановлюється відповідно до складності і складає від 2 до 6 балів. Максимальна кількість балів відповідає відмінній роботі на практичних заняттях.

Підсумковий модульний контроль

Підсумковий модульний контроль проводиться по завершенні вивчення усіх модулів поточного семестру. До підсумкового

модульного контролю студент допускається при умові виконання всіх елементів відповідних модулів та одержання не менше ніж 50 балів поточного контролю. Якщо за результатами поточного контролю студент набрав не менше 60 балів, він може бути звільненим від складання підсумкового семестрового контролю.

Підсумковий модульний контроль складається з теоретичних і практичних питань. За відповідь на теоретичні питання без помилок або з одною незначною помилкою студент отримує максимальну оцінку. За неповні відповіді або відповіді з помилками знижується кількість отриманих балів. При неправильній відповіді або при відсутності відповіді бали не нараховуються.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Можливі поточні бали за роботу на заняттях та необхідна кількість балів для зарахування модулів наведені у табл. 2. При виконанні практичної роботи з декількома незначними помилками оцінка знижується на 1–2 бали.

Таблиця 2

Розподіл залікових балів
за модулями теоретичної частини дисципліни

Модуль	Змістовий модуль	Сума залікових балів	Тема	№ практичної роботи	Поточні бали за виконання практичної роботи	№ самостійної роботи	Поточні бали за виконання самостійної роботи	Необхідна кількість балів для зарахування модуля
1	1	20–35	T1	1	2–4	1	12–19	20
			T2	2	2–4			
			T3	3	2–4			
			T4	4	2–4			
2	2	20–30	T5	5	2–4	2	14–18	20
			T6	6	2–4			
			T7	7	2–4			
			T8	8	2–4			
			T9	9	2–4			
3	3	20–35	T10	10	2–4	3	12–19	20
			T11	11	2–4			

Примітка: T1, T2 ... T11 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За всі контрольні заходи протягом семестру студент може отримати від 0 до 100 балів. У табл. 3 наведена оцінка знань студентів у залежності від набраної суми балів та відповідність їх за оцінкою ECTS і національною системою.

Таблиця 3

Бальна оцінка знань студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

8. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. **Гринчуцький, В. І.** Економіка підприємства: навч. посібник [Текст] / В. І. Гринчуцький, Е. Т. Карапетян, Б. В. Погрішук. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 304 с.
2. **Іванілов, О. С.** Економіка підприємства : підруч. [Текст] / О. С. Іванілов. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 728 с.
3. **Марцин, В. С.** Економіка торгівлі : підручник [Текст] / В. С. Марцин. – 2 вид., випр. і доп. – К. : Знання, 2008. – 603 с.
4. **Семикіна, М. В.** Економіка та організація торговельних підприємств : практикум [Текст] / М. В. Семикіна, Л. Д. Збаржевецька, С. С. Матієнко. – Кіровоград : КНТУ, 2013. – 221 с.
5. **Лігоненко, Л. О.** Економіка торгівлі (у рисунках, схемах і таблицях) : навч. посіб. [Текст] / Л. О. Лігоненко, А. М. Носуліч, Н. М. Новікова. – К., 2014. – 228 с.
6. **Чорна, М. В.** Економіка торгівлі : навчально-методичний посібник [Текст] / М. В. Чорна, Т. Б. Кушнір, О. В. Михайлова. – Х. : ХДУХТ, 2015. – 221 с.
7. **Шкварчук, Л. О.** Ціноутворення : підручник [Текст] / Л. О. Шкварчук. – К. : Кондор, 2008. – 460 с.

Допоміжна

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року № 436-IV.
2. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 "Звіт про фінансові результати", затверджене Міністерством фінансів України № 87 від 31.03.1999 р. // Бухгалтерський облік і аудит. – 2002. – № 12. – с. 23–26.

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси", затверджене Міністерством фінансів України № 246 від 20.10.1999 р. // Бухгалтерський облік і аудит. – 2002. – № 12. – с. 40–42.

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати", затверджене Міністерством фінансів України № 318 від 31.12.1999 р. // Бухгалтерський облік і аудит. – 2002. – № 12. – с. 51–54.

6. **Гринів, Б. В.** Економічний аналіз торговельної діяльності : навч. посіб. [Текст] / Б. В. Гринів. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 392 с.

9. ПИТАННЯ ДЛЯ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Контрольні питання до 1-го модуля

1. Історія виникнення економіки як науки.
2. Які завдання вирішуються економікою торговельного підприємства?
3. Суть предмета навчальної дисципліни "Економіка торговельного підприємства".
4. У чому полягає соціально - економічна сутність внутрішньої торгівлі?
5. Які характерні риси торгівлі відрізняють її від інших видів економічної діяльності?
6. Як можна охарактеризувати сучасні тенденції в розвитку внутрішньої торгівлі України?
7. У чому полягає суть і які передумови формування інтегрованих торгових систем?
8. Які відмінності ланцюгових торгових мереж від кооперативних об'єднань торгових структур?
9. Які основні функції торгівлі, спрямовані на надання послуг виробникам?
10. Перерахуйте функції торгівлі, що характеризують спрямованість на споживачів.
11. В чому основна відмінність внутрішньої торгівлі від зовнішньої?
12. В чому полягає сутність торгівлі з точки зору підприємництва?
13. Який основний критерій дозволяє відрізнити роздрібну торгівлю від оптової?
14. Назвіть характерні ознаки підприємства.
15. За якими ознаками класифікуються підприємства?
16. Які типи суб'єктів комерційної діяльності є характерними для сфери роздрібної та оптової торгівлі, сфери комерційного посередництва?

17. Від чого залежать обсяг і характер виконуваних організацією торгівлі функцій?

18. Назвіть критерії класифікації роздрібних торговельних підприємств.

19. Розкрийте сутність поняття "формат торгівлі".

20. Назвіть форми і методи державного регулювання торговельної діяльності.

21. Що є основним напрямком розвитку оптової торгівлі?

22. Перерахуйте найбільш значущі послуги оптових підприємств покупцем.

23. Назвіть відмінності договорів поставки від договорів купівлі–продажу.

24. Основний документ при здійсненні угод, що регламентують відносини партнерів.

25. У чому полягають особливості підприємницької діяльності підприємств роздрібно торгівлі?

26. Що являє собою торговельна мережа?

27. За допомогою яких показників можна оцінити ефективність діяльності підприємств торгівлі?

28. Дайте характеристику роздрібного товарообороту.

29. Які показники характеризують товарообіг роздрібного підприємства?

30. Дайте характеристику оптового товарообороту.

31. На які складові поділяють оптовий товарообіг у залежності від призначення?

32. Що можна віднести до показників, які характеризують товарообіг оптового підприємства?

33. На які питання має відповісти аналіз оптового товарообігу підприємства в ринковій системі?

Контрольні питання до 2-го модуля

1. Сутність основних фондів та їх соціально-економічне значення.

2. Склад та структура основних фондів торгівельних підприємств.

3. Економічна сутність основних фондів оптової та роздрібною торгівлі.

4. Як проводиться облік основних фондів на підприємстві?

5. Які види оцінки основних фондів на підприємстві?

6. У чому суть зношення основних фондів і його види?

7. Економічна сутність ремонту основних фондів.

8. Економічна суть амортизації основних фондів.

9. У чому суть відтворення основних фондів і його ефективність?

10. Якими показниками характеризується забезпеченість підприємства основними фондами?

11. Як впливає стан та рух основних фондів на підприємстві на результати господарської діяльності?

12. Якими показниками характеризується використання основних фондів?

13. Шляхи підвищення ефективності використання основних фондів торговельного підприємства.

14. Економічна сутність оборотних фондів, фондів обігу, оборотних засобів.

15. В чому суть кругообігу оборотних засобів і його економічне значення?

16. Основні засади нормування оборотних засобів.

17. Які джерела утворення оборотних засобів торговельних підприємств в умовах ринку?

18. Товарні запаси: сутність, причини утворення, склад товарних запасів.

19. Фактори, що визначають розмір товарних запасів.

20. Показники оцінки стану та ефективності використання товарних запасів.

21. Які види запасів формуються на підприємстві?

22. Які показники використовуються при аналізі товарних запасів?

23. Які чинники впливають на оборотність і величину товарних запасів?

24. Які моделі використовуються для вирішення проблем, пов'язаних з розрахунком розміру запасів і управління запасами?

25. Які існують системи контролю стану запасів?

26. У чому полягає економічна суть прискорення оборотності оборотних засобів?

27. Які показники використовуються для оцінки оборотності оборотних коштів?

28. Як забезпечити прискорення оборотності оборотних засобів?

29. Дайте характеристику персоналу торгового підприємства.

30. Опишіть систему мотивації персоналу в торгівлі.

31. З яких працівників складається управлінський персонал?

32. Які загальні вимоги відповідно пред'являють до обслуговуючого персоналу торгового підприємства?

33. Як поділяють персонал торгового підприємства по категоріях працівників у загальній формі функціонального поділу їх праці?

34. На яких принципах базується процес управління персоналом торговельного підприємства?

35. Які вимоги пред'являються до системи оплати праці в торгівлі?

36. Опишіть систему мотивації праці, яка складається з матеріальних і нематеріальних блоків.

37. Перерахуйте мотиватори, які не потребують інвестицій з боку підприємства.

38. Перерахуйте мотиватори, які потребують інвестицій, що розподіляються безадресно.

39. Опишіть мотиватори, які потребують інвестицій, що розподіляються адресно.

40. Зіставте основні мотиваційні ефекти, важливі для підвищення ефективності роботи торгового персоналу, і опишіть способи, якими можна досягти цього мотиваційного ефекту.

41. У чому перевага бонусів як мотиваторів?

42. У чому перевага відсотка від продажу як мотиватора?

43. Наведіть приклад схеми нарахування і розподілу щомісячної премії працівнику підприємства торгівлі.

Контрольні питання до 3-го модуля

1. Економічна суть витрат виробництва торговельних підприємств.

2. Які витрати включаються до витрат обігу?

3. У чому суть групування витрат за економічними елементами і статтями витрат?

4. Які шляхи зниження витрат обігу?

5. Що відноситься до витрат по закупівлях?

6. Які витрати включаються у витрати з утримання запасів?

7. Що відноситься до витрат у результаті відсутності продукції?

8. Показники, що характеризують витрати обігу.

9. Яка роль ціноутворення в умовах ринку?

10. Які функції ціни реалізуються на торговельному підприємстві?

11. Вплив якості товару на його ціну.

12. Особливості формування ціни на споживчі товари.

13. Як формується торговельна націнка?

14. Які стратегії ціноутворення використовують на торговельному підприємстві?

15. Які види доходів торговельної організації та джерела їх утворення?

16. Як формуються доходи підприємств торгівлі?

17. Якими методами розраховують прогнозну величину доходів підприємств торгівлі?

18. Який механізм управління доходами організації торгівлі?

19. Прибуток: сутність, функції, види, фактори.

20. Система оподаткування організації торгівлі.

21. Рентабельність: сутність, види.

22. Аналіз прибутку і рентабельності торговельного підприємства.

23. Планування і використання прибутку торговельного підприємства.

24. Управління прибутком організації торгівлі.

25. Основні напрямки підвищення прибутку і рентабельності.

26. Охарактеризуйте сутність економічної ефективності.

27. Назвіть показники та критерії ефективності торговельної діяльності.

28. Охарактеризуйте сутність соціальної ефективності.

29. Охарактеризуйте інтегральну оцінку ефективності.

30. Назвіть склад інвестиційного прибутку.

31. Охарактеризуйте норму беззбитковості торговельної діяльності.

32. Обґрунтуйте необхідність розвитку торговельної мережі.

33. Охарактеризуйте показники ефективності використання ресурсів торговельного підприємства.

10. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

(виберіть одну правильну відповідь)

1. Чим характеризується торгово-технологічна структура внутрішнього середовища торгового підприємства?

а) спільністю призначення реалізованих товарів і методів їх продажу, єдністю операцій технологічного процесу і обслуговування, однорідністю розміщення і функціональною взаємозалежністю торгових, складських, виробничих і допоміжних площ і операцій;

б) господарською відособленістю підприємства, наділенням його юридичними правами і відповідальністю за свою діяльність, єдиною системою обліку і звітності, однотипною методикою аналізу і планування торгової діяльності;

в) спільністю матеріальних ресурсів, а також використанням однотипних приміщень і однорідного торгово-технологічного устаткування.

2. Що включає внутрішнє середовище торгової організації?

а) основні фонди, трудові ресурси, оборотні активи, інформацію;

б) покупців, постачальників, партнерів, конкурентів, органи управління;

в) економіку, політику, право, природу, демографію.

3. Яка головна ціль торгового підприємства?

а) отримання максимального прибутку і високої рентабельності;

б) забезпечення споживачів продукцією підприємства;

в) створення робочих місць для населення.

4. Які чинники зовнішнього середовища надають пряму дію на торгівлю фірму?

а) покупці, постачальники, партнери, конкуренти, органи управління;

б) економіка, політика, право, природа, демографія;
в) основні фонди, трудові ресурси, оборотні активи, інформація.

5. Який інструмент економічного управління торгової фірми використовується для підвищення ефективності роботи торгового суб'єкта і зниження ризиків?

- а) планування;
- б) внутрішньофірмовий госпрозрахунок;
- в) контроль.

6. Як визначити торгову надбавку для торгового підприємства?

а) як різницю між продажною і покупною вартостями товарів;

б) як різницю між покупною вартістю товарів і прибутком торгового підприємства;

в) як суму покупної вартості товарів і прибутку торгового підприємства.

7. У чому полягає сутність комерційного розрахунку?

а) кожний суб'єкт торгівлі, шляхом співставлення в грошовій формі витрат і результатів своєї діяльності, забезпечує за рахунок власних доходів відшкодування витрат обігу й отримання прибутку;

б) кожний суб'єкт торгівлі забезпечує за рахунок власних витрат відшкодування постійних витрат обігу й отримання прибутку;

в) торгове підприємство на кожний даний момент часу може провести необхідні платежі.

8. Визначте, який із перелічених нижче критеріїв згідно з діючим законодавством України використовується для віднесення підприємства до малого:

- а) форма власності;
- б) розмір господарського обороту;

- в) кількість працівників;
- г) відповіді б) і в) правильні.

9. Найважливішими вимогами до діяльності підприємств торгівлі та ресторанного господарства в ринкових умовах є:

а) самоокупність, рентабельність і самофінансування свого розвитку;

б) матеріальна відповідальність за результати господарювання;

в) законслухняність і легітимність діяльності;

г) конкурентоздатність, прибутковість і кредитоспроможність діяльності.

10. Діяльність підприємств торгівлі з реалізації товарів починається:

а) з вибору ресурсів для виробництва продукції;

б) з вибору сучасних технологій для випуску товарів;

в) з дослідження стану ринку визначеного товару;

г) з виходу на ринки факторів виробництва.

11. Елемент системи торговельного обслуговування, що формує тип магазину та визначає зміст основних і допоміжних технологічних процесів, це:

а) нормування товарних запасів;

б) інвентаризація товарів на складі;

в) метод продажу товарів;

г) планування обсягу постачання товарів.

12. До основних операцій продажу товарів у магазині не включають:

а) формування мотивації вибору товарів покупцем;

б) розрахунок за відібрані товари;

в) пакування та видавання товару;

г) інвентаризацію товарів у торговельному залі.

13. Пошук джерел постачання товарів до магазину не передбачає отримання інформації:

а) про наявність пропозиції товарів;

- б) про рівень попиту і товари;
- в) про асортимент товарів у магазині;
- г) про метод формування цін у магазині.

14. Державне регулювання за умов ринкової економіки – це:

а) діяльність держави щодо створення правових, економічних і соціальних передумов, необхідних для функціонування економічного механізму згідно з цілями й пріоритетами державної економічної політики;

б) взаємовигідний договір виробництва і збуту продукції;

в) планове завдання підприємству від вищих галузевих органів управління щодо обсягу, асортименту продукції, що випускається, цін її реалізації;

г) матеріально-технічне забезпечення підприємства необхідними ресурсами.

15. Необхідність втручання держави в економіку обумовлена:

а) створенням умов для ефективного функціонування ринкового механізму;

б) нездатністю ринкового механізму забезпечити ефективний вплив на розподіл обмежених ресурсів і невідповідністю політики розподілу цих ресурсів у суспільстві уявленням про справедливість;

в) згладжуванням негативних наслідків ринкових процесів, захистом національних інтересів на зовнішньому ринку і всередині держави; вирішенням проблем, які ринковий механізм ефективно розв'язати не може;

г) відповіді а) і в) правильні.

16. Як визначити загальний об'єм роздрібного товарообігу?

а) як добуток реалізованої кількості товарів кожного найменування на ціну за одиницю товару;

б) як суму складського і транзитного товарообігу;

в) як суму оптового і складського товарообігу.

17. Як визначається товарна структура товарообігу?

а) співвідношенням окремих товарів і товарних груп у загальному об'ємі товарообігу, вираженим у відсотках;

б) співвідношенням окремих видів і форм товарообігу у його загальному об'ємі;

в) сумою роздрібного та оптового товарообігу.

18. У чому полягає економічна сутність роздрібного товарообігу?

а) в обміні грошових доходів споживачів на товари і послуги в процесі купівлі-продажу і в економічних відносинах, пов'язаних з цим обміном;

б) у продажі товарів виробниками або торговими посередниками покупцям для подальшого використання в комерційному обороті;

в) у виявленні місця окремих субринків, в аналізі міжрегіонального обміну і регіональної відмінності рівня товарообігу на душу населення.

19. Що характеризує оптовий товарообіг?

а) об'єм продажу товарів виробниками або торговими посередниками покупцям для подальшого використання в комерційному обороті;

б) об'єм продажу товарів населенню для особистого, сімейного і домашнього використання;

в) конкурентні позиції підприємства на ринку, його частку в загальному об'ємі продажів і ступінь стійкості положення на ринку.

20. Який вплив надають збільшення початкових запасів і надходження товарів на суму реалізації?

а) збільшують розміри реалізації товарів;

б) скорочують розміри реалізації товарів;

в) не змінюють суму реалізації товарів.

21. Якою формулою виражається товарний баланс, якщо $Зп$ – запаси на початок періоду; $Н$ – надходження товарів; $О$ – товарообіг; $В$ – інше вибуття товарів; $Зк$ – запаси на кінець періоду?

а) $Зп + П = О + В + Зк$;

б) $Зп + П = О + В - Зк$;

в) $Зп + П = О - В - Зк$.

22. На якому етапі аналізу товарообігу підприємства зіставляється загальний об'єм товарообігу з плановими показниками або показниками попереднього періоду?

а) на першому – вивчення об'єму товарообігу;

б) на другому – аналіз динаміки товарообігу;

в) на третьому – аналіз складу товарообігу.

23. Як називається етап планування товарообігу підприємства, наступний за визначенням складу і структури товарообігу?

а) розрахунок товарообігу по періодах;

б) розрахунок загального об'єму реалізації товарів;

в) планування товарних запасів.

24. Який метод планування передбачає використання показників товарообігу на 1 м^2 площі торгового залу?

а) нормативний метод;

б) економіко-статистичний метод;

в) метод техніко-економічних розрахунків.

25. Які методи використовуються при плануванні структури товарообігу?

а) метод ковзаючої середньої, метод коефіцієнтів еластичності;

б) метод екстраполяції, метод техніко-економічних розрахунків;

в) метод згладжування даних, метод отримання необхідної суми прибутку.

26. Який показник стану товарних запасів та їх ефективного використання відображає середній час, протягом якого товари знаходяться на підприємстві з моменту їх закупівлі до моменту реалізації?

- а) товарооборотність;
- б) рівень товарного запасу;
- в) абсолютна величина товарного запасу.

27. За якою формулою визначається рівень товарного запасу, якщо P_z – рівень товарного запасу; Z – товарний запас; O – об'єм товарообігу відповідного періоду; D – число днів у періоді?

- а) $P_z = Z : (O : D)$;
- б) $P_z = D : O$;
- в) $P_z = Z : D$.

28. Які запаси товарів відносяться до групи "А" по методу ABC?

а) запаси тих товарів, для яких характерна висока інтенсивність реалізації, по яких потрібна безперебійна наявність їх в асортименті;

- б) запаси товарів більш повільної оборотності;
- в) запаси товарів рідкісного попиту і повільної оборотності.

29. Як класифікуються товарні запаси за своїм призначенням?

- а) поточні, сезонні, страхові;
- б) промислові, оптові, роздрібні;
- в) початкові, кінцеві, звітні.

30. Що відноситься до основних чинників, які впливають на об'єм товарних запасів на торговому підприємстві?

а) об'єм товарообігу, його товарна структура і швидкість обігу товарів;

б) абсолютна величина товарних запасів, їх склад і структура;

- в) потужність торгового підприємства.

31. Яка мета планування поточних запасів на торговому підприємстві?

а) визначення такої величини поточних запасів, яка в плановому періоді при даному товарообігу забезпечувала б безперебійне задоволення попиту з якнайменшими сукупними витратами на завезення і зберігання;

б) встановлення причин відхилень фактичних товарних запасів від планових, оцінка цих відхилень, визначення чинників, під впливом яких склалися умови торговельної діяльності;

в) порівняння поточних запасів з витратами для визначення прибутку.

32. Як визначається величина поточних запасів в оптовій торгівлі?

а) шляхом множення нормативу в днях на одноденний плановий товарообіг по кожній групі товарів;

б) шляхом розподілу загального товарообігу на одноденний плановий товарообіг;

в) шляхом розподілу загального товарообігу на норматив у днях.

33. Як визначається сума торгових надбавок на роздрібному торговому підприємстві?

а) як різниця між роздрібною і закупівельною цінами товару;

б) як різниця між товарообігом і валовим доходом;

в) як різниця між товарообігом і витратами обігу.

34. По якій формулі визначається плановий об'єм надходження товарів на основі торгового балансу, якщо П – плановий об'єм надходження товарів; О – плановий об'єм реалізації товарів; Зк – розрахункова сума товарних запасів на кінець планового періоду; Зп – фактична сума товарних запасів на початок планового періоду; В – очікуване вибуття товарів у зв'язку з природним спадом та з інших причин?

а) $P = O + Z_p - Z_k + B$;

б) $\Pi = O - 3_{\Pi} + 3_{\kappa} + B$;

в) $\Pi = O + 3_{\Pi} - 3_{\kappa} - B$.

35. У процесі аналізу якого показника планування надходження товарів встановлюються темпи зміни об'єму надходження товарів у передплановому періоді в цілому по підприємству і в розрізі окремих товарних груп?

а) динаміки загального об'єму і товарної структури надходження;

б) складу джерел надходження товарів;

в) рівномірності надходження товарів по окремих періодах.

36. За якою ознакою класифікації кадрів виділяються пекарі, кондитери, кухарі?

а) за фахом;

б) за рівнем кваліфікації;

в) за посадою.

37. Які посади у складі кадрів виділяються на підприємствах ресторанного господарства?

а) у складі адміністративно-обслуговуючого персоналу виділяють посади керівників, фахівців (економісти, бухгалтери, інженери-технологи); обслуговуючий персонал (механіки холодильних установок, кастелянші, гардеробники, охоронник і т. п.); працівників виробництва (завідуючі виробництвом і їх заступники, завідуючі цехами, кондитери, пекарі, кухарі, чистильники плодів, овочів, картоплі і т. д.); працівників залу (метрдотелі, адміністратори, офіціанти, різьбярі хліба, касири і т. д.); працівників торгової групи (буфетники, продавці дрібнороздрібної мережі і т. д.);

б) керівники і фахівці, торгово-оперативний персонал (продавці, касири, контролери-касири і т. п.);

в) посади керівників (директор, заступник, завідуючі відділами і секціями складів), фахівців (товарознавці, економісти, інженери, техніки), службовців (комірники, експедитори,

оператори обчислювальних машин і т. п.), робітників (сортувальники, водії навантажувачів, електрокарів і т. д.); молодший обслуговуючий персонал (прибиральники, двірники).

38. Як класифікуються чинники, що впливають на продуктивність праці, залежно від ступеня і характеру впливу?

а) на матеріально-технічні, організаційно-економічні і соціально-психологічні;

б) на зовнішні і внутрішні (галузеві);

в) на екстенсивні та інтенсивні.

39. Який недолік має вартісний метод вимірювання продуктивності праці?

а) показник середнього обороту на одного працівника не відбиває змін в асортименті реалізованих товарів і в рівні цін на товари;

б) не дозволяє в цілому правильно оцінити динаміку продуктивності праці і пов'язати об'єм товарообігу з чисельністю працівників у торгівлі і працівників виробництва в ресторанному господарстві;

в) не відображає систему нормування праці на підприємстві.

40. Які чинники відіграють особливу роль у підвищенні продуктивності праці, в скороченні витрат споживання і підвищенні культури торгівлі та обслуговування?

а) чинники, пов'язані з науково-технічним прогресом;

б) соціально-психологічні чинники;

в) організаційно-економічні чинники.

41. Що таке продуктивність праці?

а) ступінь плідності (результативності) доцільної діяльності працівників у сфері послуг;

б) витрати робочого часу на реалізацію продукції (товарів і послуг) на певну суму;

в) ефективна діяльність людей зі створення матеріальних благ або надання послуг.

42. Яким методом доцільно розраховувати зміну чисельності персоналу під впливом конкретних організаційно-технічних заходів?

- а) методом прямого рахунку;
- б) методом розрахунку по чинниках;
- в) нормативним методом.

43. Який метод розрахунку чисельності працівників підприємства використовується для визначення кількості пекарів, кондитерів, кухарів?

- а) метод розрахунку по нормах виробітку;
- б) метод розрахунку по нормах обслуговування;
- в) метод розрахунку по штатному розкладу.

44. Якщо в товарообігу торгового підприємства збільшується частка товарів, що вимагає менших витрат на їх реалізацію, то як змінюється виробіток торгових працівників за рахунок цього чинника?

- а) зростає;
- б) знижується;
- в) не змінюється.

45. Як називається відношення доходу підприємства за певний період часу до витрат на оплату праці і соціальних виплат із засобів підприємства за цей же період?

- а) прибутковість праці;
- б) ціна праці;
- в) ціна робочої сили.

46. У чому полягає сутність стимулюючої функції заробітної платні?

- а) встановлює диференціацію рівнів оплати праці залежно від ефективності праці;
- б) визначає абсолютний рівень життя працівника і його сім'ї, відтворення робочої сили;

в) відображає дію на співвідношення попиту і пропозиції робочої сили, рівень зайнятості залежно від ціноутворення як на зовнішньому, так і на внутрішньому ринку праці.

47. По якій формулі визначається реальна заробітна платня, якщо Z_p – заробітна платня реальна; Z_n – заробітна платня номінальна; I_c – індекс цін на товари і послуги?

а) $Z_p = Z_n \times I_c$;

б) $Z_p = Z_n : I_c$;

в) $Z_p = Z_n + I_c$.

48. Які доплати до заробітної платні носять стимулюючий характер?

а) доплати за виконання обов'язків відсутнього працівника, за розширення зони обслуговування, поєднання професій; доплата за керівництво структурним підрозділом; доплата в ресторанному господарстві за розділення зміни на дві частини з перервою в роботі понад дві години;

б) доплати за багатозмінний режим роботи; за роботу в умовах ненормованого робочого дня (у випадках, передбачених законодавством); надбавка до заробітної платні, пов'язана з роз'їзним характером роботи;

в) доплати за роботу з важкими (шкідливими) і особливо важкими (особливо шкідливими) умовами праці; за інтенсивність праці робітникам на конвеєрах, потокових автоматичних лініях; за роботу в нічний час.

49. Який елемент тарифної системи характеризується числом тарифних розрядів і відповідних їм тарифних коефіцієнтів, що показують, у скільки разів оплата праці працівника даного розряду перевищує оплату найпростішої праці, віднесеної до I розряду?

а) тарифна сітка;

б) тарифна ставка;

в) посадовий оклад.

50. Що відноситься до компенсаційних виплат, які включаються до складу витрат обігу?

а) доплати за роботу в нічний і наднормовий час, доплати за роботу у важких і шкідливих умовах праці;

б) доплати за поєднання професій, за розширення зон обслуговування;

в) доплата щорічних та учбових відпусток.

51. Які виплати працівникам торгових підприємств не включаються у витрати обігу?

а) матеріальна допомога, безвідсоткова позика на поліпшення житлових умов;

б) оплата за невідпрацьований час (відпустка, оплата простоїв не з вини працівника, вихідна допомога і т. д.);

в) доплата за поєднання професій, за інтенсивність праці.

52. Які методи планування фонду заробітної платні застосовуються на підприємствах торгівлі?

а) метод планування по штатному розкладу, нормативний метод, економіко-статистичний метод, метод економіко-математичного моделювання;

б) нормативний метод, метод порівняння, економіко-статистичний метод;

в) метод прямого рахунку, метод екстраполяції, метод відносних і абсолютних різниць.

53. Як змінюється розрахунковий норматив приросту фонду заробітної платні при збільшенні об'єму товарообігу на 1 %?

а) збільшується на 0,8 %;

б) збільшується на 1,2 %;

в) збільшується на 1,5 %.

54. Який метод нарахування амортизації стимулює підприємство до розширеного відтворювання основних фондів?

а) метод списання вартості по сумі чисел років корисного використання;

- б) лінійний метод;
- в) метод зменшеного залишку.

55. По якій формулі визначається річна норма амортизації, якщо H_a – річна норма амортизації; A – розмір амортизаційних відрахувань за рік; $ОФ$ – вартість (первинна або відновна) основних фондів; $Ч$ – число років корисного використання?

- а) $H_a = A : ОФ \times 100$;
- б) $H_a = ОФ : A \times 100$;
- в) $H_a = A : Ч \times 100$.

56. Як підрозділяються основні засоби за ступенем участі в торговому процесі?

- а) на активні і пасивні;
- б) на виробничі і невиробничі;
- в) на орендовані і власні.

57. Які засоби праці відносяться до виробничих?

а) ті засоби праці, які безпосередньо беруть участь у торгово-технологічному процесі, створюють умови для його нормального здійснення і служать для зберігання та переміщення предметів праці;

б) ті засоби праці, які безпосередньо не беруть участь у торгово-технологічному процесі, служать для задоволення побутових і культурних потреб людей, знаходяться у віданні підприємств;

в) засоби праці, що забезпечують умови праці торгових працівників, зберігання, відбору, сортування і підготовки товарів до продажу, для здійснення самого продажу, торгових послуг і торгового обслуговування населення.

58. Як визначити фондівіддачу торгових підприємств?

а) розподілом валового товарообігу на середньорічну вартість основних фондів;

б) розподілом середньорічної вартості основних фондів на валовий товарообіг;

в) розподілом валового товарообігу на середньоспискову чисельність робітників.

59. Як визначити коефіцієнт зносу?

а) розподілом суми зносу на повну вартість наявних основних засобів;

б) розподілом вартості всіх вибулих основних засобів на повну вартість наявних основних засобів;

в) розподілом залишкової вартості основних засобів на повну вартість наявних основних засобів.

60. Як називається коефіцієнт, який характеризує частку тієї частини основних засобів, яка перенесена на продукт підприємства?

а) коефіцієнт зносу;

б) коефіцієнт придатності;

в) коефіцієнт вибуття.

61. По якій формулі визначається коефіцієнт ефективності капітальних вкладень, якщо K_e – коефіцієнт ефективності; $Пч$ – чистий прибуток; $КВ$ – капітальні вкладення?

а) $K_e = Пч : КВ$;

б) $K_e = КВ : Пч$;

в) $K_e = Пч \times КВ$.

62. Що таке капітальний ремонт основних засобів?

а) це ремонт основних фондів, пов'язаний з повним розбиранням об'єкта, заміною всіх зношених деталей і вузлів;

б) це ремонт, що проводиться в процесі функціонування основних фондів, як правило, без тривалої перерви у виробничо-технологічному процесі;

в) це особливий вид ремонту, що викликається різними обставинами: стихійними бідами (повінь, пожежа, землетрус), військовими руйнуваннями, тривалою бездіяльністю основних фондів.

63. Як визначити величину приведених витрат $ПВ$ при виборі найефективнішого варіанту капітальних вкладень,

якщо I – витрати виробництва; $Нк.е$ – коефіцієнт ефективності;
 $КВ$ – капітальні вкладення?

а) $ПВ = I + Нк.е \times КВ$;

б) $ПВ = I \times Нк.е + КВ$;

в) $ПВ = I + Нк.е + КВ$.

64. Що відноситься до нормованих оборотних коштів?

а) товарні запаси, грошові кошти в касі та в дорозі, виробничі запаси, малоцінні і швидкозношувані предмети, витрати майбутніх періодів;

б) грошові кошти на розрахунковому та інших рахунках, дебіторська заборгованість, товари відвантажені і на відповідальному зберіганні;

в) товарні запаси, грошові кошти в касі та в дорозі, виробничі запаси, дебіторська заборгованість.

65. Що відноситься до оборотних коштів сфери обігу?

а) готова продукція і товари;

б) виробничі запаси, незавершене виробництво, витрати майбутніх періодів;

в) каса, розрахунковий рахунок, цінні папери.

66. До чого приводить прискорення оборотності оборотних коштів?

а) до того, що вивільняються матеріальні ресурси і джерела їх створення;

б) до залучення додаткових оборотних коштів;

в) до збільшення товарних запасів.

67. Який показник ефективності використання оборотних коштів показує кількість прибутку, що має підприємство з кожної грошової одиниці, вкладеної в оборотні кошти?

а) рентабельність оборотних коштів;

б) фондомісткість оборотних коштів;

в) коефіцієнт оборотності оборотних коштів.

68. Як визначити фондівдачу оборотних коштів?

а) розподілом товарообігу на середню суму оборотних коштів;

б) розподілом середньої суми оборотних коштів на одинишній товарообіг;

в) розподілом кількості днів у періоді на тривалість одного обороту.

69. Що відноситься до чинників, які впливають на утворення наднормативних запасів товарів на підприємстві?

а) невиконання плану товарообігу і порушення поставки товарів;

б) невчасна здача торгової виручки в банк, нестача приміщень для зберігання товарів;

в) незабезпеченість товарообігу товарними запасами.

70. Нормування оборотних коштів – це:

а) встановлення по кожному виду нормованих оборотних коштів (товарах, грошових коштах, інших нормованих товарно-матеріальних цінностях) нормативів;

б) планові запаси товарно-матеріальних цінностей у грошовому вираженні і грошові кошти, необхідні торговому підприємству в планованому періоді для нормальної господарської діяльності;

в) встановлення норми запасу товарів на плановий період.

71. До яких джерел утворення оборотних коштів відноситься кредиторська заборгованість?

а) до привернутих;

б) до позикових;

в) до власних.

72. Як визначається рівень витрат обігу?

а) як відношення суми витрат звернення до товарообігу, виражене у відсотках;

б) як сума витрат обігу і товарообігу;

в) як відношення валового доходу до товарообігу.

73. Які виділяють витрати обігу за способом віднесення на конкретні результати діяльності підприємства?

- а) прямі і непрямі;
- б) корисні і безкорисні;
- в) поточні і довгострокові.

74. Які витрати обігу називаються постійними?

- а) види витрат, які в кожний даний момент не залежать безпосередньо від величини і структури товарообігу;
- б) види витрат, які знаходяться в безпосередній залежності від об'єму і структури товарообігу;
- в) види витрат, які пов'язані з вирішуваними в процесі господарської діяльності тактичними задачами.

75. Які витрати торгового підприємства не включаються у витрати обігу?

- а) оплата додаткових відпусток, оплата путівок на лікування і відпочинок;
- б) витрати на придбання канцелярського обладнання і бланків;
- в) витрати на паливо, газ і електроенергію для виробничих потреб.

76. Які заходи щодо зниження витрат обігу пов'язані з удосконаленням управління торгово-технологічними процесами на підприємстві?

- а) скорочення дальності перевезень товарів; використання прогресивної технології транспортування і продажу товарів; упровадження прогресивних методів продажу; скорочення ланковості і раціоналізація потоків руху товару всередині торгового підприємства;
- б) нормування праці; розробка оптимального штатного розпису; вибір системи матеріального стимулювання, здатної зацікавити працівників у кінцевих результатах праці і забезпечити випереджаючі темпи зростання продуктивності праці над середньою заробітною платнею;

в) підвищення у складі товарообігу питомої ваги дрібно-оптового продажу товарів; збільшення в загальному об'ємі реалізації питомої ваги продажу товарів з низьким рівнем витратоємності; зниження питомої ваги товарних запасів з високим періодом обігу в днях у загальній сумі товарних запасів; забезпечення достатньої широти і високої стійкості асортименту товарів.

77. По якій формулі визначається рівень рентабельності витрат обігу, якщо P_i – рентабельність витрат обігу; Π – прибуток підприємства за певний період; I – сума витрат обігу за той же період?

а) $P_i = \Pi : I \times 100$;

б) $P_i = I : \Pi \times 100$;

в) $P_i = (I + \Pi) : 100$.

78. Що показує відношення рівня витрат до базисного рівня, виражене у відсотках?

а) темп зміни рівня витрат;

б) абсолютну зміну витрат;

в) витратовіддачу.

79. Як називається метод планування витрат обігу по окремих статтях і елементах витрат відповідно до різних нормативів витрат, норм, ставок, тарифів?

а) метод техніко-економічних розрахунків;

б) метод експертних оцінок;

в) метод ковзаючої середньої.

80. У підприємствах торгівлі та ресторанного господарства прибуток від операційної діяльності визначається як:

а) різниця між товарооборотом та вартістю сировини за відпускними цінами;

б) різниця між торговельним доходом та витратами виробництва й обігу;

в) сума торговельних надбавок і націнок;

г) різниця між товарооборотом і торговельним доходом.

81. Оціночна функція прибутку полягає:

а) у використанні прибутку як показника, що характеризує ефект господарської діяльності підприємства;

б) у використанні прибутку як інструмента розподілу чистого доходу суспільства;

в) у тому, що прибуток є найголовнішим джерелом формування різних фондів на підприємстві;

г) жодної правильної відповіді.

82. Прибуток як економічна категорія – це:

а) відносини, що складаються при формуванні фондів грошових коштів;

б) грошові кошти, що спрямовуються на розвиток виробництва;

в) дохід від факторів виробництва, що безпосередньо використовується самим підприємством і який виступає у вигляді відсотка, ренти та заробітної плати;

г) економічні відносини, що виникають на кінцевій стадії руху матеріальних благ.

83. Прибуток від реалізації товарів, продукції та послуг буде тим більшим, чим меншими будуть:

а) витрати від позареалізаційних операцій;

б) відрахування до позабюджетних фондів, що включаються до поточних витрат;

в) податки з прибутку за умови їх постійної ставки;

г) відрахування до фонду розвитку підприємства.

84. До складу прибутку від звичайної діяльності підприємства входять:

а) витрати на придбання сировини і товарів;

б) прибуток від реалізації;

в) податок на додану вартість;

г) відрахування на соціальне страхування.

85. На формування загальної суми прибутку підприємств галузі не впливають:

- а) витрати виробництва та обігу;
- б) загальний обсяг товарообігу;
- в) доходи та видатки від позареалізаційних операцій;
- г) ставка податку на прибуток.

86. Визначте, яке із зазначених співвідношень прибутку від реалізації та прибутку від звичайної діяльності торговельного підприємства є правильним:

а) прибуток від реалізації завжди більший, ніж звичайний прибуток;

б) звичайний прибуток більший або менший, ніж прибуток від реалізації, на різницю між доходами і витратами від інших видів діяльності;

в) ці величини за будь-яких умов рівні між собою;

г) звичайний прибуток складається тільки з доходів від позареалізаційних операцій і доходів від інших видів діяльності.

87. Поняття "чистий прибуток" стосовно торговельного підприємства означає:

а) різницю між сукупним доходом підприємства та розміром наявних і неаявних (альтернативних) витрат;

б) величину перевищення торговельного доходу над витратами обігу;

в) звичайний прибуток за відрахуванням податкових та інших обов'язкових платежів, що сплачуються з прибутку;

г) частину прибутку, що використовується на розвиток підприємства.

88. На зростання чистого прибутку підприємств торгівлі та ресторанного господарства не впливають:

- а) структура капіталу;
- б) ефективність інвестицій у підприємство;

- в) кількість працівників;
- г) коефіцієнт використання виробничої потужності.

89. Якщо за даними підприємства величина чистого прибутку виявилася меншою за величину звичайного прибутку, то:

а) це неможливо за умови, якщо підприємство сплачує податки з прибутку;

б) можна зробити висновок про те, що у підприємства було позитивне сальдо доходів і витрат від інших видів діяльності;

в) підприємству потрібно сплатити штрафні санкції;

г) так і має бути за умови, якщо підприємство сплачує податки з прибутку.

90. Чистий прибуток підприємства використовується:

а) на виплату заробітної плати працівникам;

б) фінансування поточних витрат;

в) виплату податків;

г) фінансування капітальних витрат.

91. Чистий прибуток підприємства буде тим більшим, чим більшою буде величина:

а) сукупних витрат виробництва та обігу;

б) податкових ставок на прибуток;

в) звичайного прибутку;

г) постійних витрат.

92. Показник рентабельності товарообороту характеризує:

а) ефективність використання власного капіталу підприємства;

б) частку прибутку в кожній грошовій одиниці реалізованих товарів;

в) ефективність використання основних фондів підприємства;

г) частку прибутку з усієї суми вкладених коштів.

93. Рентабельність товарообороту буде тим вищою, чим за рівних інших умов:

- а) більшим буде обсяг товарообігу;
- б) меншими будуть поточні витрати;
- в) меншим буде рівень поточних витрат;
- г) більшою буде частка постійних витрат у загальній їх сумі.

94. Як визначити узагальнений показник ефективності торгівлі?

- а) відношення товарообігу до витрат торгівлі;
- б) відношенням витрат торгівлі до загального товарообігу і множенням на 100;
- в) додаванням до суми товарообігу витрат торгівлі;
- г) співвідношення власного та позикового капіталу.

ЗМІСТ

1. Мета і завдання навчальної дисципліни	3
2. Тематичний план вивчення дисципліни	4
3. зміст тем навчальної дисципліни	6
4. Самостійна робота студентів	11
5. Методи навчання	14
6. Методи контролю	15
7. Розподіл балів, які отримують студенти	17
8. Список рекомендованої літератури	19
9. Питання для модульного контролю	21
10. Тестові завдання для самоперевірки (виберіть одну правильну відповідь)	27

Навчальне видання

ПУЛЯНОВИЧ Олена Василівна
ПАРСЯК Катерина Володимирівна

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної роботи з дисципліни
"ЕКОНОМІКА ТОРГОВЕЛЬНОГО
ПІДПРИЄМСТВА"

Комп'ютерне складання та верстання *В. В. Москаленко*
Коректор *М. О. Паненко*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 3,1. Тираж 100 прим. Вид № 58. Зам. № 232.

Видавець і виготівник Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова

просп. Героїв України, 9, м. Миколаїв, 54025

E-mail : publishing@nuos.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6402 від 19.09.2018 р.